Pamokos tema: ,,**ABĖCĖLĖ“**
Dalykas. **Lietuvių kalba**

Klasė 1, pradinių klasių mokytoja
metodininkė Ramunė Žičkienė

Tikslai, uždaviniai:

- Padėti mokiniams išmokti analizuoti garsais (pasakant visus žodžio garsus iš eilės) nesunkius žodžius.
- Padėti mokiniams suvokti, kad raidė yra garso ženklas.
- Padėti mokiniams suprasti, kad lietuvių kalbos abėcėlė sudaryta pagal lotynų kalbos abėcėlę.
- Įtvirtinti sąvokas *garsas, skiemuo, žodis, sakinys.*
- Lavinti pirmokų fantaziją, ugdyti kūrybiškumą.
- Ugdyti bendro darbo ir pirmuosius savitarpio pagalbos įgūdžius.
- Ugdyti darbo kompiuteriu įgūdžius.

Priemonės: nešiojamas kompiuteris, išmanusis ekranas, lietuvių kalbos vadovėlis „Pupa“, CD “Pupa“ japoniškas konstruktorius Laq.

PAMOKOS SITUACIJA.

Jau keletą pamokų pirmokai stengiasi suvokti, kad kiekvienas mūsų ištartas garsas turi savo žymėjimą – sutartinį ženklą – RAIDĘ. Pamokų metu atlikta daug garsinės analizės ir sintezės pratybų. Eidami maršrutu „Namai-mokykla-namai” pirmokai stengėsi pamatyti ne tik kelio ženklus, pastatytus kiemuose ir gatvėse, bet ir atpažinti raides parduotuvių pavadinimuose, reklaminiuose skyduose ar informacinėse iškabose. Pamatytas ir atpažintas raides stengėsi įvardinti atitinkamais garsais.

PAMOKOS EIGA

Pamokos pradžioje pirmokai pasidalija savo įspūdžiais apie pastebėtas raides, žodžius, pavadinimus. Entuziastingai pasakoja, kur kiekvienas jų matė raides, kokias atpažino ir kokiu garsu įvardijo. Pastebiu ir paaiškinu, kad visos raidės sudaro abėcėlę, o lietuvių kalbos abėcėlė sudaryta pagal lotynų kalbos abėcėlę.

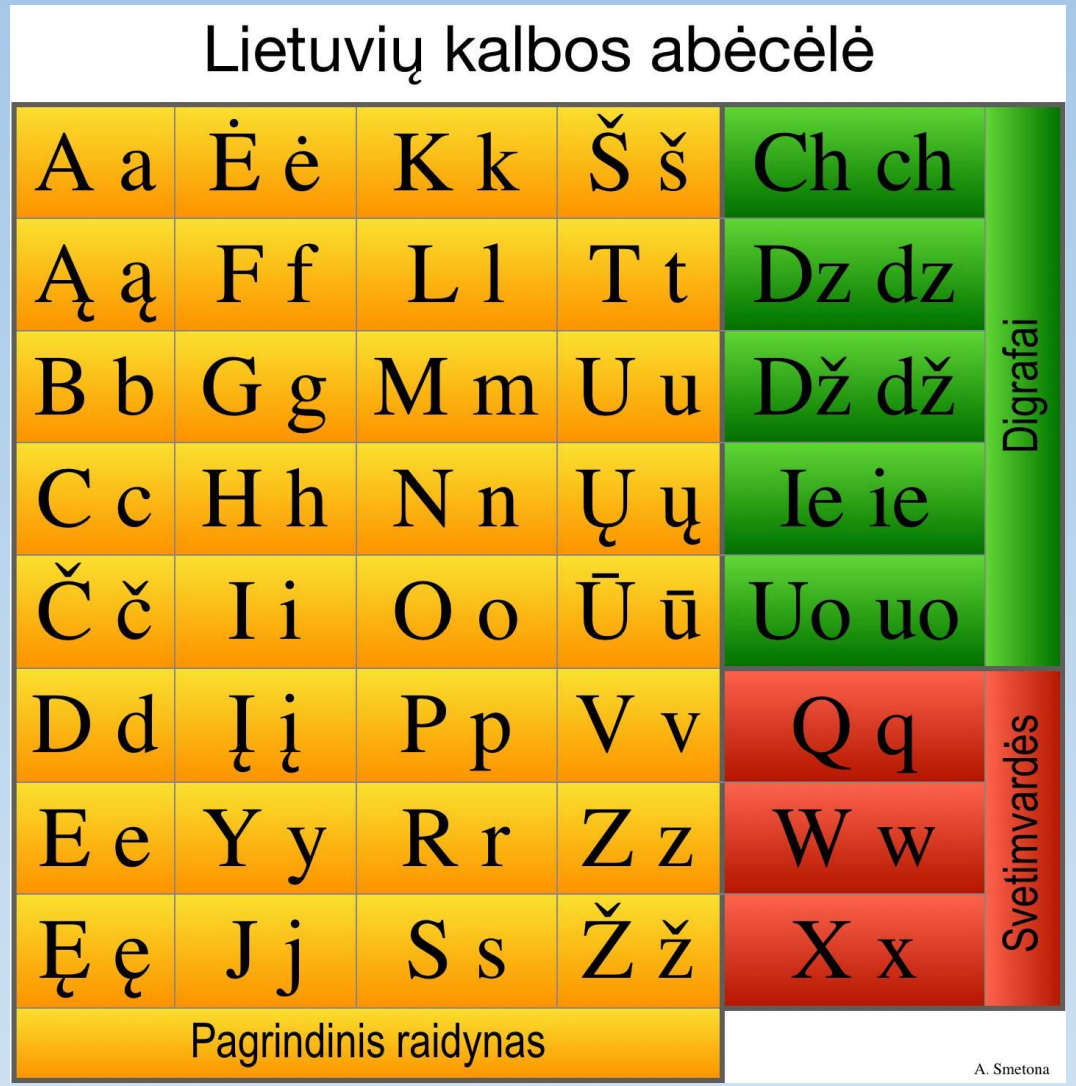

abėcėlė, **alfabėtas** (pagal gr. abėcėlės pirmųjų raidžių *alpha* ir *bēta* pavadinimus), **raidynas**, tam tikra tvarka išdėstytų fonetinio rašto raidžių visuma. Vieną vakarų semitų abėcėlė – finikiečių (iš 22 priebalsių) – 2 ir 1 tūkstantmečių prieš Kristų sandūroje perėmė graikai, papildę balsių ženklais sukūrė tikrai garsinę abėcėlę jau ir pagal sintagminį taikymą (raidės atitiko garsus). Šalia graikų žinoma ir kitų giminiškų abėcėlių: lidų, likų, frigų, etruskų. Vėliau graikų abėcėlės pagrindu formavosi lotynų (t. p. kitų italikų), armėnų, gruzinų, gotų, senovės slavų ir kitos abėcėlės. Garsinis raštas dabar pasaulyje labiausiai paplitęs, dauguma Europoje ir kitur vartojamų nacionalinių abėcėlių – lotynų abėcėlės modifikacijos.

Finikiečių raštas

Raidės

Graikų

Αα Ββ Γγ Δδ
Εε Ζζ Ηη Θθ
Ιι Κκ Λλ Μμ
Νν Ξξ Οο Ππ
Ρρ Σσς Ττ Υυ
Φφ Χχ Ψψ Ωω

Lotynų

A B C D E F G H I
J K L M N O P Q
R S T U V W X Y Z
a b c d e f g h i j k l m n
o p q r s t u v w x y z

Lotyniškoji abėcėlė

Α α	alpha	Ν ν	nu
Β β	beta	Ξ ξ	ksi
Γ γ	gamma	Ο ο	omicron
Δ δ	delta	Π π	pi
Ε ε	epsilon	Ρ ρ	rho
Ζ ζ	zeta	Σ σς	sigma
Η η	eta	Τ τ	tau
Θ θ	theta	Υ υ	upsilon
Ι ι	iota	Φ φ	phi
Κ κ	kappa	Χ χ	chi
Λ λ	lambda	Ψ ψ	psi
Μ μ	mu	Ω ω	omega

Greek alphabet chart © by deTraci Regula; licensed to About.com

Alfa ir beta

Raidė ir garsas

Kada pirmokai susipažįsta su raidėmis, aptaria, kurias jų jau pažįsta, mokiniams pasiūlau garsiai pasakyti savo vardą, ištarti pirmą garsą ir klasės raidyne surasti tą garsą žyminčią raidę (garso ir raidės santykis).

Dar kartą pastebiu ir paaiškinu, kad visos raidės sudaro abėcėlę, o lietuvių kalbos abėcėlė sudaryta pagal lotynų kalbos abėcėlę.

Praktinė veikla

Pasiūloma mokiniams „pagaudyti garsiukus” – atlikti elementarių žodžių garsinę analizę, kad suprastų, kokius garsus žymi kokios raidės, taip lengviau būna suvokti raidės ir garso santykį..

Po tokių pratybų mokiniai klausosi dainos „Abėcėlė” ir mokosi ją dainuoti

Abėcėlės daina

https://www.youtube.com/watch?v=72lpbYR9lTo

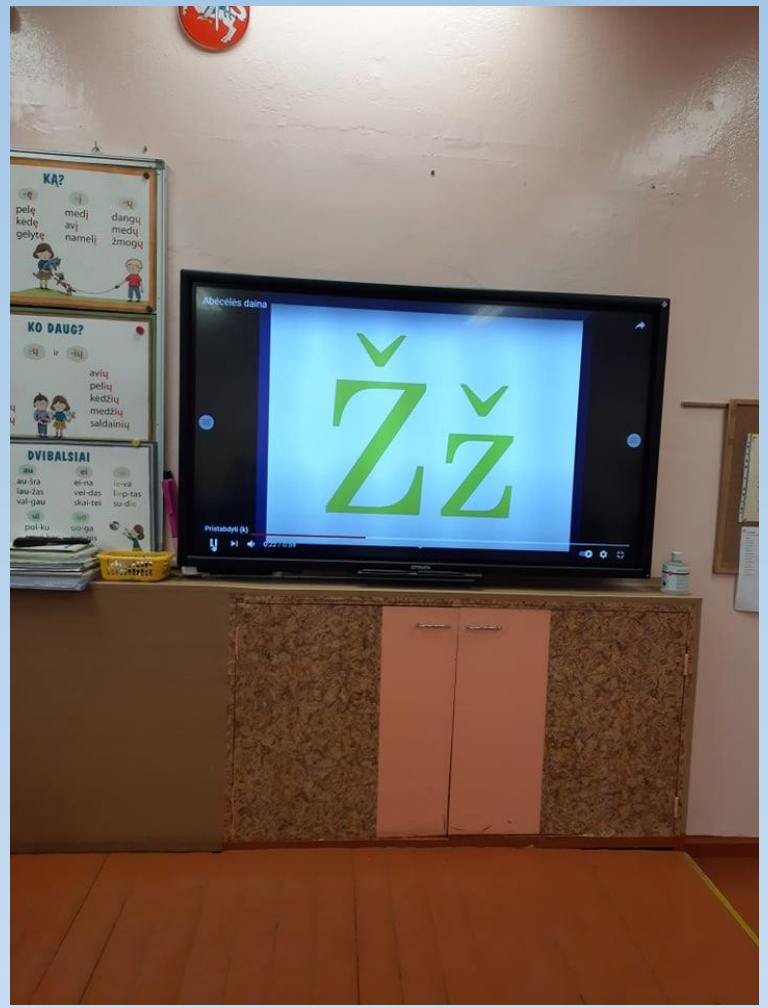
KĄ?
KO DAUG?
DVIBALSIAI
Abėcėlės daina
Žž

Praktinė veikla

Mokiniams išdalinami planšetiniai kompiuteriai. Mokytoja lentoje pateikia kryžiažodį. Mokiniai turi išspręsti kryžiažodį – į langelius įrašyti šalia nupieštų daiktų ar gyvūnų pirmąsias raides.

Kryžiažodyje rašoma spausdintinėmis raidėmis. Kiekvienam mokiniui sudaroma galimybė ne tik atlikti garsinę žodžio analizę, bet ir garsams priskirti atitinkamą raidę klaviatūroje ir ją įrašyti į kryžiažodį. Išsprendus kryžiažodžius lentoje užrašomi žodžiai.

Praktinė veikla

Toliau mokiniai darbą tęsia grupelėse: jie turi iš Laq konstruktoriaus sukonstruoti raides. Kiekvienos grupelės atstovai pristato atliktas užduotis; aptariamos sėkmės ir teisingai atliktos užduotys, aptariamos ir nesėkmės, padarytos klaidos. Po to atliekami rašto darbai sąsiuvinyje, rašome raides.

A MESTA
JMSL

Kitą pamoką

bus aptariamos *spausdintinės ir rašytinės* raidės, jų panašumai ir skirtumai; bus aptariamos rašytinės *didžiosios ir mažosios* raidės.